

Diarienummer:
IMY-2024-4849

Ert diarienummer:
Ju2024/00175

Datum:
2024-06-24

Yttrande över Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister (SOU 2024:7)

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

IMY lämnar följande synpunkter.

Ändamålsbestämmelse

Den behandling av personuppgifter som omfattas av förslagen kommer i huvudsak att ske med stöd av artikel 6.1 c (rättsligt förpliktelse) och 6.1 e (allmänt intresse/myndighetsutövning). För att dessa bestämmelser ska kunna ligga till grund för behandlingen av personuppgifter krävs enligt artikel 6.3 i förordningen att grunden för behandlingen fastställs, såvitt nu är aktuellt, i nationell rätt. Sådana bestämmelser i nationell rätt måste uppfylla krav på förutsebarhet, proportionalitet, tydlighet och precision (se artikel 6.3 och skäl 41). Bestämmelserna måste ange under vilka omständigheter och på vilka villkor en åtgärd för behandling av sådana uppgifter får vidtas, vilket säkerställer att ingreppet begränsas till vad som är strikt nödvändigt.¹ En viktig avgränsning av den tillåtna personuppgiftsbehandlingen utgörs av bestämmelser som reglerar de ändamål som behandlingen får ske för.

I 5 § förslag till fastighetsdatalag anges att Lantmäteriet får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att utföra sin verksamhet. IMY bedömer att den föreslagna ändamålsbestämmelsen är för otydligt och brett formulerad för att den ska kunna ligga till grund för den aktuella personuppgiftsbehandlingen. Bestämmelsen riskerar att leda till osäkerhet och brist på förutsebarhet både för den registrerade och för Lantmäteriet. För att göra bestämmelsen mer precis och tydlig skulle 5 § förslagsvis kunna hänvisa till 2 § samma lag där lagens tillämpningsområde regleras. Bestämmelsen i 2 § bör då kompletteras med en hänvisning till den föreslagna lagen om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation för att på så vis tydliggöra och koppla ihop verksamhetsregleringen med ändamålen för behandlingen (jfr s. 662 i betänkandet där utredningen anger att med "fastighetsregister- och tillhandahållande verksamhet" i 2 § avses verksamhet som regleras i den nya lagen om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation).

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

¹ Se EU-domstolens dom den 24 februari 2022, Valsts ienēmumu dienests, C-175/20, punkt 83.

Ändamålsbestämmelser som kan användas som en jämförelse finns i förslagen till myndighetspecifika dataskyddslaggar i betänkandet Framtidens dataskydd vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogden (SOU 2023:100). IMY bedömde i sitt remissyttrande att dessa ändamålsbestämmelser var godtagbara och att de tillsammans med myndigheternas verksamhetsreglering var tillräckligt preciserade för att uppfylla kraven i dataskyddsförordningen.²

Prövningen av en begäran om rättelse

I 12 § andra stycket förslag till fastighetsdatalag anges att regeringen kan föreskriva att annan än den personuppgiftsansvarige kan pröva frågor om rättelse enligt artikel 16 i dataskyddsförordningen. I 9 § första stycket föreslås att rättelse får prövas av behörig myndighet i verksamhet där det ingår att föra in, ändra och ta bort uppgifter i fastighetsregistret.

Det är tveksamt om det förslaget är förenligt med dataskyddsförordningen. Av artikel 16 i dataskyddsförordningen framgår att den registrerade ska ha rätt att av den personuppgiftsansvarige utan onödigt dröjsmål få felaktiga personuppgifter som rör honom eller henne rättade. Det följer också av förordningen att det är den personuppgiftsansvarige som ska säkerställa att personuppgifterna är riktiga och om nödvändigt uppdaterade (artikel 5.1 d). Det kan även konstateras att bestämmelsen i 7 kap. 2 § om överklagande av beslut om bland annat rättelse i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordningen endast gäller beslut fattade av myndighet i egenskap av *personuppgiftsansvarig*. Vidare framgår det av artikel 28.3 e i dataskyddsförordningen att det särskilt ska föreskrivas i avtal eller annan rättsakt att personuppgiftsbiträdet med tanke på behandlingens art, ska hjälpa den personuppgiftsansvarige genom lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder, i den mån detta är möjligt, så att den personuppgiftsansvarige kan fullgöra sin skyldighet att svara på begäran om utövande av den registrerades rättigheter i enlighet med kapitel III. Av Europeiska dataskyddsstyrelsens riktlinjer 07/2020 angående begreppen personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde i GDPR, version 2, p. 130-132, framgår bland annat att personuppgiftsbiträdet kan hjälpa till med den praktiska hanteringen av enskilda förfrågningar.

Mot den bakgrunden konstaterar IMY att ett personuppgiftsbiträde visserligen har en skyldighet att hjälpa den personuppgiftsansvarige med hanteringen av en begäran om rättelse. Däremot torde det, med hänsyn till att artikel 16 i dataskyddsförordningen är direkt tillämplig, inte finnas utrymme att i nationell rätt föreskriva att någon annan än den personuppgiftsansvarige ska vara ansvarig för prövningen av en begäran om rättelse. IMY anser därför att förslagets lämplighet och förenlighet med dataskyddsförordningen behöver bli föremål för ytterligare överväganden i det fortsatta beredningsarbetet.

Känsliga personuppgifter

Av 8 kap. 2 § förslag till förordning om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation framgår att behandling kan ske av så kallad tilläggsinformation i form av till exempel makes personnummer och namn. I 3 kap. 6 § 10 förslag till förordning om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av

² Yttrande över betänkandet Framtidens dataskydd vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogden (SOU 2023:100), (<https://www.imy.se/globalassets/dokument/remissvar/2024/framtidens-dataskydd-vid-skatteverket-tullverket-och-kronofogden.pdf>).

fastighetsinformation framgår att uppgifter om lagfart ska ange uppgift från förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken om förvaltarens förordnande avser fastigheten.

IMY konstaterar att både uppgift om makes namn och personnummer samt uppgift om förvaltare kan utgöra känsliga personuppgifter som omfattas av förbud mot behandling enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen. Vad gäller makes namn och personnummer kan det utgöra uppgift om sexuell läggning om det av informationen går att utläsa att det är en make av samma kön.³ Vidare har IMY i ett rättsligt ställningstagande konstaterat att uppgift om att en person har förvaltare enligt 11 kap. föräldrabalken utgör en uppgift om hälsa enligt artikel 4.15 i dataskyddsförordningen.⁴ Den föreslagna regleringen kan därmed innebära behandling av känsliga personuppgifter. I det fortsatta beredningsarbetet behöver det därför bedömas och tas ställning till vilket undantag i artikel 9.2 i dataskyddsförordningen som blir tillämpligt för behandlingen av de känsliga personuppgifterna. Om det till exempel är artikel 9.2 g, om viktigt allmänt intresse, som är tillämpligt förutsätter det bland annat bedömningar om nödvändighet och proportionalitet samt förslag om reglering som innehåller bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.⁵

Övrigt

I 11 § förslag till fastighetsdataförordning anges att Lantmäteriet får meddela sådana föreskrifter om personuppgiftsbiträdens hantering av personuppgifter som avses i artikel 28.3 i dataskyddsförordningen. IMY anser att ordet hantering ska bytas ut till ordet behandling som är det begrepp som används i dataskyddsförordningen, se artikel 4.2.

Detta yttrande har beslutats av vikarierande generaldirektören David Törngren efter föredragning av juristen Anna Hellgren Westerlund. Vid den slutliga handläggningen har även tillförordnade rättschefen Cecilia Agnehall och enhetschefen Linn Sandmark medverkat.

David Törngren, 2024-06-24 (Det här är en elektronisk signatur)

³ EU-domstolens dom den 1 augusti 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, punkt 100.

⁴ Rättsligt ställningstagande, IMYRS 2022:3, (<https://www.imy.se/globalassets/dokument/rattsligt-stallningstagande/imyrs-2022-3-en-uppgift-om-forvaltarskap-enligt-11-kap.-foraldrabalken-ar-en-kanslig-personuppgift.pdf>).

⁵ Se IMY:s Vägledning för integritetsanalys i lagstiftningsarbete, IMY-2022-10835, s. 15 f., (<https://www.imy.se/globalassets/dokument/rapporter/vagledning-for-integritetsanalys.pdf>).